

GŁOSKA R

Głoska [r] jest drżąca, przedniojęzykowo-dziąsłowa, półotwarta, dźwięczna, twarda, ustna.

ZESTAW ĆWICZEŃ NARZĄDÓW MOWY PRZYGOTOWUJĄCYCH DO WYWOŁANIA GŁOSKI [R]

Ćwiczenia języka

Nagryzanie brzegów języka zębami, czyli masowanie i rozciąganie języka.

Wysunięcie przedniej części języka między zęby i delikatne żucie go, tzn. masaż języka.

Przeciskanie języka przez maksymalnie zbliżone do siebie zęby, tj. masowanie języka.

Wysuwanie szerokiego języka z ust.

Odklejanie językiem z podniebienia chrupek kukurydzianych lub opłatka.

Zlizywanie z przedniej części podniebienia twardego przyklejonego kawałka czekolady, kropli miodu, odrobiny dżemu lub opłatka.

Kłaskanie czubkiem języka o podniebienie twarde.

Wielokrotne odrywanie języka przyklejonego całą powierzchnią do podniebienia.

Naśladowanie ssania lub ssanie prawdziwego cukierka czubkiem języka.

Przytrzymanie paska papieru wargami, a następnie zdmuchiwanie go z ust. Szybkie wypowiedanie głoski [l].

Szybkie i kilkakrotne wybrzmiewanie sylaby "ly"z językiem uderzającym o górną wargę.

Energiczne, wielokrotne wybrzmiewanie:

- ⑩ te, te, te,
- ⑩ ty, ty, ty,
- ⑩ de, de, de,
- ⑩ dy, dy, dy,

Naśladowanie różnych odgłosów:

- ⑩ rybki - plum, plum,
- ⑩ indyka - gul, gul,
- ⑩ bociana -kle, kle,
- ⑩ chodaków - klap, klap,
- ⑩ mycia - chlapu, chlapu,
- ⑩ jazdy konnej – patataj.

Śpiewanie różnych melodii na sylabach:

- ⑩ la, la, la,
- ⑩ lo, lo, lo,
- ⑩ le, le, le,
- ⑩ lu, lu, lu,
- ⑩ ly, ly, ly.

Coraz szybsze wypowiedanie zbitki sylabowej la lo lu le.

Szybkie kilkukrotne powtarzanie:

- ⑩ nalapatada,
- ⑩ nolopotodo,
- ⑩ nelepetede,
- ⑩ nuluputudu,
- ⑩ nylypytydy.

Coraz szybsze i wielokrotne wypowiedanie zbitki bd.

Powtarzanie ze stopniowym przyspieszaniem:

- ⑩ bda, bdo, bde, bdu, bdy,
- ⑩ pta, pto, pte, ptu, pty,
- ⑩ bda – pta,
- ⑩ bdo – pto,
- ⑩ bde – pte,
- ⑩ bdu – ptu,
- ⑩ bdy – pty.

Przyspieszone wielokrotne wybrzmiewanie:

- ⑩ tedamwa,
- ⑩ tat tedat,
- ⑩ ente dente,
- ⑩ lelum polelum,
- ⑩ ble, bla,
- ⑩ tla, tlo, tlu.

Podczas szerokiego otwierania jamy ustnej, unoszenie czubka języka do podniebienia a następnie szybkie i wielokrotne wymawianie przytępionych głosek: [t] [d] oraz zbitek spółgłoskowych td, tdn, a także zbitek sylabowych:

- ⑩ teda – teda,
- ⑩ tede – tede,
- ⑩ tedo – tedo,
- ⑩ tedu – tedu,
- ⑩ tedy – tedy.

Recytacja rymowanki z [t] dźwiękowym

Kto tutaj tak tupie?
To tato tutaj tak tupie.
Ach, tato tutaj tak tupie!

Unoszenie czubka języka do wałka dźwiękowego, wymawianie przedłużonego [d] z równoczesnymi energicznymi, poziomymi ruchami palcem po wewnętrznej powierzchni języka lub po wędzidełku podjęzyczkowym.

Uniesienie języka do wałka dźwiękowego, a następnie mocne dmuchnięcie na czubek języka, aż do pojawienia się tr.

Ułożenie wąskiego paska papieru na języku lub pod nim, a następnie wypowiedzenie głoski [t]. Papier powinien się unosić, a zamiast [t] powinno pojawić się trrr.

Mocne akcentowanie [t] podczas wybrzmiewania zbitek tll, tll, tll, trl najpierw szeptem, a potem głośno.

Powtarzanie szeptem, a następnie głośno:

- ⑩ la, la, la, trla,
- ⑩ lo, lo, lo, trlo,
- ⑩ lu, lu, lu, trlu,
- ⑩ le, le, le, trle,

- ⑩ ly, ly, ly, trly,
- ⑩ li, li, li, trli.

Szeptem i głośno wypowiedzianie trla, trlo, trle, trlu, trly.

Próby naśladowania odgłosów, zaczynając od szeptu:

- ⑩ śpiewu ptaków - tri li li,
- ⑩ gry na trąbce - tra ta ta, tru tu tu, tre te te,
- ⑩ zepsutego zamka karabinu - tr tr tr, dr dr dr,
- ⑩ warczenia psa - wrr, wrr, wrr,
- ⑩ ruszającego traktora - tur tur tur, tyr tyr tyr, pyr pyr pyr,
- ⑩ odlotu ptaków - fru, fru, fru,
- ⑩ ćwierkania wróbli - ćwir, ćwir,
- ⑩ zatrzymywania konia -pr, pr,
- ⑩ odgłosu świnki - chrum, chrum,
- ⑩ chrapania - chr, chr, chr,
- ⑩ dzwoniącego tramwaju - dryń, dryń,
- ⑩ chrupania - chrup, chrup,
- ⑩ szorowania - szuru, szuru,
- ⑩ zapalania światła - pstryk,
- ⑩ łamania gałęzi - trach.

Częste żucie gumy do momentu utraty przez nią smaku.

Ćwiczenia warg

Naśladowanie odgłosów z otoczenia:

- ⑩ samopoczucia w czasie zimna - brr, brr,
- ⑩ ruszającego motocykla - brum, brum,
- ⑩ parskania konia - prr, prr.

Energiczne pionowe poruszanie warg bokiem palca.

Parskanie wargami z językiem wysuniętym między nimi.

Pionowe ruchy palcami po wargach, naśladowujące grę na gitarze lub harfie.